

Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium 7150 Bonyhád, Kossuth Lajos utca 4.

Országos Lotz János szövegértési és helyesírási verseny

Megyei forduló

2017. január 19.

8. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Tollbamondás pontszáma: _____

Szövegértés pontszáma: _____

Helyesírási teszt pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

A feladatokat összeállította:

Kutnyánszkné Bacskai Eszter szaktanácsadó

Lenczné Vrbovszki Judit szaktanácsadó

Unti Judit tanár

Lektorálta:

M. Tóth Katalin lektor

A verseny fővédnöke:

Dr. Simoncsics Péter nyelvész, docens

Dr. Nagy Imre professor emeritus PTE

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszolj a feltett kérdésekre!**Egy évben születtek**

Weöres Sándor földbirtokos nemesi (középosztálybeli) család gyermekeként bizonyára korán megtanult ausztriai nevelőnőitől németül, vagy ha svájciak voltak, esetleg még franciául is, bár az ily módon szerzett nyelvismeret megfelelő nyelvi környezet és benne való forgolódás nélkül elsorvad. Míg Lotz Jánost robusztus alkata és életkörülményei arra ösztökélték, hogy környezetéből kiemelkedő eminens diák, vezéregyéniség legyen, akit kollégiumi társai és barátai „Caesarnak” hívtak, Weöres Sándor egész életében megmaradt magányos, visszahúzódó, „magának való” embernek. A szegényparaszti családból jövő Lotz Jánosnak láthatóan kellett kiválnak lennie mindenben és mindenkor, hogy tandíjmentes legyen, hogy áttörhesse a társadalmi korlátokat, s tehetségéhez méltó küzdőtérre léphessen. Weöres Sándort ettől a versengő léttől megóvta családjának státusza, de neki sem volt könnyű a hagyomány szabta körből való kitörés, noha korán rátalált „hivatására”, a költészetre. A nemesi-nemzeti műveltség hagyományos értékrendjének csúcán az irodalom és művelői: a költők és az írók állottak. Nem meglepő tehát, hogy az ebbe a hagyományba beleszületett Weöres Sándor korán kezdett verseket írni, 15 éves korában, 1928 szeptemberében négy versét közli az Erő című ifjúsági lap, amelynek ekkor Karácsony Sándor a szerkesztője. Az egyiket – az Öregek címűt – Kodály Zoltán meg is zenésíti (1933). Nem késik az írófejedelem, Kosztolányi Dezső elismerése sem. „Te, drága csoda-gyermek, úgy játszol nyelvünk zongoráján, mint kevesen” – írja 1929. szeptember 7-én a 16 éves Weöres Sándornak. Ezzel szemben Lotz Jánosnak az iskolai tananyag felől, az évezredes hagyományú latintanítás és -tanulás rendszeres nyelvtana felől kellett megközelítenie a nyelvi világot, s emellett természetesen a tananyagnak része volt az irodalmi műveltség is. Weöres Sándor neveltetésében kevésbé, Lotz Jánoséban viszont nagyon erőteljesen benne volt az iskolában tanított nyelvtani kategorizálás és a nyelvek elemző megközelítése. Weöres tényleges nyelvi világa – német nevelőnők ide, francia nevelőnők oda – magyar volt és irodalmi, Lotzé viszont születésétől fogva kétnyelvű (német és magyar) és a gyakorlati élethez kötött.

(Készült Simoncsics Péter szövege alapján.)

Feladatok**1. Hasonlítsd össze a két híresség életútját!****6/**

Amelyik információ nem szerepel a szövegben, húzd ki a táblázatban!

	Weöres Sándor	Lotz János
Származás (társadalmi réteg)		
Neveltetés a családban		
Iskola		
Foglalkozás		

2. Miért nevezhették Lotz Jánost társai „Caesarnak”?**3/**

Mert _____

Mert _____

Mert _____

3. Vesd össze a két személy a szövegből megismert külső és belső tulajdonságait!

	Előnyös számára	Hátrányos számára
Weöres Sándor	• •	•
Lotz János	• •	•

4. Tedd számozással időrendbe az eseményeket!

5/

Kodály Öregek c. zeneművének megjelenése.
Lotz János érettségizik.
Weöres megírja az Öregek c. versét.
Az Erő c. lap száma, amelyben 4 Weöres-vers jelenik meg.
Kosztolányi elismerő szavai.

Összesen 20 pont.

Elért pontszám: _____

Helyesírási feladatok

1. Döntsd el, hogy melyik írásmód a helyes! Ha j-vel kell írni a szót, 1-est írd a tipposzlopba, ha ly-nal, akkor 2-est, ha j és ly is lehet, akkor X-et, ha egyik sem, akkor 0-t! **10/**

1=j

2=ly

X=j és ly is lehet

0=egyik sem

	Tipp
1. zsiva___	
2. sele___t	
3. kibocsá___t	
4. sú___t	
5. va___on	
6. se___telem	
7. hierarchi___a	
8. fo___t	
9. éme___eg	
10. fog___a	

2. Döntsd el, hogy hosszú vagy rövid magánhangzóval, illetve mássalhangzóval kell-e írni az alábbi szavakat! Az is előfordulhat, hogy mindkét írásmód helyes. **10/**

1=hosszú mgh./msh.

2=rövid mgh./msh.

X=hosszú és rövid is lehet

	Tipp
1. h___szásával (u/ú)	
2. v___gaszág (i/i)	
3. megsz___ntet (ü/ű)	
4. sze___ő (l/l)	
5. me___ezet (ny/nny)	
6. h___gít (i/i)	
7. szi___etrikus (m/mm)	
8. gu___ol (g/gg)	
9. lő___ön (j/jj)	
10. sz___zies (ü/ű)	

3. Az első oszlop szavainak írd le a rövidítését, a második oszlop rövidítéseit pedig oldd fel! **10/**

című _____

hg. _____

illetve _____

Kr. u. _____

északnyugat _____

ref. _____

körút _____

ugyanis _____

ált. _____

vsz. _____

4. Tölts ki a táblázatot a jelöléseknek megfelelően!**10/**

1=egybeírandó

2=különírandó

X=egybe és külön is lehet

0=kötőjeles

	Tipp
1. úti+cél	
2. kérve+kéri	
3. öt+méteres	
4. tovább+tanul	
5. véget+ér	
6. sok+millió	
7. nyitva+tartás	
8. ha+csak	
9. kis+méretű	
10. csoda+szép	

5. Írd le helyesen az alábbi földrajzi neveket, és képezz belőlük az -i képző segítségével mellékneveket!**12/**

	Földrajzi név	-i képzős alak
ZAMÁRDI		
DUNAKANYAR		
DÉLKELETMAGYARORSZÁG		
MÁTRAHEGYSÉG		
TASVEZÉRUTCA		
BÁCSKISKUNMEGYE		

6. Az alábbi szavak közül válaszd ki azokat, amelyek A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása alapján helyesek!**8/**

1=az első megoldás a jó

2=a második a jó

X=mindegyik írásmód helyes

lámpabura	lámpabúra	
spray	spré, szpré	
Bernadettel	Bernadett-tel	
ésszerű	észszerű	
május 1-én	május 1-jén	
méhhel	méhvel	
e-mail cím	e-mail-cím	
sóskifli	sós kifli	